

SKAUDŽIAI ATVIRAS, AŠTRIAI SĄMOJINGAS
IR ITIN PAVEIKUS ROMANAS

MEG MASON

Šmaikščiai ir sumaniai papasakota skaudi istorija.

– BOOKS+PUBLISHING

REGIS,
MAN
NEVISKAS
GERAI

MEG MASON

MEG MASON

**REGIS,
MAN
NE VISKAS
GERAI**

Iš anglų kalbos vertė *Ieva Sidaravičiūtė*

2022

Mano tēvams ir vīrui

Vestuvių pokylyje, vykusiame netrukus po to, kai susituokėme mudu su Patriku, brovėmės per sausakimšą salę prie moters, stovinčios skyrium nuo kitų svečių.

Anot jo, užuot vis šnairavusi jos pusėn ir gaudinusi, verčiau priečiau ir pagirčiau skrybėlę.

– Net jei skrybėlė man nepatinka?

– Na, žinoma, Marta. Tarsi tau apskritai kas nors patiktų. Eime.

Moteris kaip tik paėmė padavėjo pasiūlytą sumuštinuką ir dėjosi jį burnon. Mus ji pastebėjo tą pačią sekundę, kai suprato neįveiksianti užkandžio vienu kąsniu. Vargšė nuleido galvą ir, prisidengusi kitoje rankoje laikoma tuščia taure bei pluoštelio servetėlių, bandė nuslėpti pastangas sutalpinti sumuštinį burnoje, o paskui jį išspjauti. Patrikas sąmoningai prisistatė kuo išsamiau, palikdamas jai laiko susitvarkyti, bet moteris įstengė tik neaiškiai kažin ką nuryti. Pastebėjusi jos sumišimą, mėginau užpildyti nejaukią pauzę postringaudama apie moteriškas skrybėles.

Moteris tik linkčiojo, o atsikračiusi sumuštinio apibėrė mudu klausimais: kur gyvename, kuo užsiimame, ar nesuklydo pamąnusi, kad esame susituokę, jei taip, ar seniai ir kaip apskritai susipažinome? Klausimų lavina ji bandė atitraukti mūsų dėmesį nuo

apkramtyto gniutulo, žlagsančio ant riebaluotos servetėlės jos delne. Man kalbant, moteris slapčiomis vis žvalgėsi, kur jį nukišti. Paaiškinau, kad mūsų pažintis neturi pradžios taško, Patrikas „visada buvo greta“. Moteris prisipažino ne visai supratusi, ką turiu galvoje.

Pasigrėžiau į savo vyrą, šis pirštu kaip tik žvejojo taurėje kažin kokį neregimą objektą. Atsakiau, kad Patrikas – lyg vaikystės namų sofa.

– Ji tiesiog yra. Tau nekyla klausimų, iš kur ji atsirado, nes neprisimeni, kad kada nors būtų buvę kitaip. Net ir dabar, jeigu ji vis dar ten stovi, niekas jos iš esmės nepastebi.

Moteris tylėjo, tad pridūriau:

– Vis dėlto prireikus be vargo išvardytum visus jos trūkumus – ir kaip šie atsirado.

Patrikas pritarė:

– Taip, Marta nedvejodama pateiktų jums ištisą mano ydų sąrašą.

Moteris nusijuokė ir dirstelėjo į ant rankos kabančią rankinę, tarsi svarstyty, ar šią būtų galima paversti laikina sumuštinio likučių talpykla.

– Na, kam atnešti dar?

Patrikas nukreipė į mane abu smilius ir nykščiais nuspaudė įsivaizduojamų pistoletų gaidukus.

– Marta, žinau, kad neatsisakysi.

Jis mostelėjo į moters taurę, ir ji šią perleido.

– Duokite, išmesiu, – pasiūlė Patrikas žvelgdamas į servetėlių gniutulą. Moteris nusišypsojo, vos sulaikydama palengvėjimo ašaras.

Jam nuėjus, ji atsiduso:

– Kaip jums pasisekė, kad ištekėjote už tokio vyro.

Linktelėjau ir jau žiojau si pasakoti apie santuokos su visų mėgstamu žmogumi minusus, bet persigalvojau ir pasidomėjau, kur ji pirko tokią gražią skrybėlę. Laukiau nesulaukiau, kada grįš Patrikas.

Nuo tol palyginimą su sofa pasitelkdavome kaskart, kai mūsų paklausdavo, kaip susipažinome. Vienokią ar kitokią šio atsakymo versiją kartojome aštuonerius metus. Pašnekovai visada nusijuokdavo.

•

Egzistuoja toks GIF failas pavadinimu „Princas Viljamas klausia Keitės, ar ši nori dar vienos taurės“. Jį man atsiuntė sesuo, prirašiusi: „Mirštu iš juoko!!!!“ Vaizdelyje matyti, kad vyksta kažkoks pobūvis. Viljamas vilki smokingą. Jis moja atokiau stovinčiai Keitei, gestu pavaizduoja tuštinamą stiklą ir parodo į ją pirštu.

„Tas pirštas, – rašė sesuo. – Grynas Patrikas. Tas pats judesys.“

„Toks pat judesys“, – pataisiau.

Ji atsiuntė akis užvertusį veiduką, šampano taurę ir atkištą smilių.

Tą GIF failą vėl atradau grįžusi gyventi pas tėvus. Peržiūrėjau jį penkis tūkstančius kartų.

•

Mano sesers vardas Ingrida. Ji penkiolika mėnesių jaunesnė už mane. Su vyru susipažino užkliuvusi ir pargriuvusi ties jo namu, kai jis nešė šiukšles. Dabar laukiasi ketvirtą vaiką; parašiusi, kad vėl bus berniukas, pridėjo tris jaustukus: baklažaną, vyšnias ir praskėstas žirkles. „TAS PATS laukia ir Heimišo“, – pridūrė.

Vaikystėje žmonės manydavo, kad mudvi dvynės. Troškome rengtis vienodais drabužiais, bet mama neleido.

– Kodėl? – verkšleno Ingrida.

– Nes visi manys, kad jus verčiu aš... – Mama apsidairė po kambarį. – O juk aš čia niekuo dėta.

Kai peržengėme paauglystės slenkstį, mama sykį tarstelėjo, esą Ingridai akivaizdžiai buvo nepagailėta krūtinės, tad belieka tikėtis, kad aš gavau antra tiek smegenų. Paklausėme jos, kas geriau. Mama atsakė, kad geriau turėti viską arba nieko; tik vienas kuris šių dalykų neišvengiamai prišauks nelaimę.

Su seserimi dar ir dabar esame panašios. Abiejų žandikauliai kiek per kampuoti, bet, anot mamos, į akis tai nekrenta. Plaukai linkę šiauštis, visą gyvenimą nekirpome jų trumpai. Šieno spalva taip pat nesikeitė, kol sulaukiau trisdešimt devynerių ir ryte pažvelgusi į veidrodį supratau, kad keturiasdešimt – jau čia pat. Tądien nuėjau pas kirpėją ir paprašiau, kad pakirptų sulig perdėm kampuotu žandikauliu. Grįžusi nusišviesinau prekybos centre pirktais plaukų dažais. Dažų likučius sunaudojo į svečius užsukusi Ingrida. Abi lygiai kamavomės dėl prievolės dažyti ataugančias plaukų šaknis. Sesuo tvirtino, kad mažiau pastangų prireiktų susilaukti dar vieno vaiko.

Nors esame labai panašios, anksti supratau, kad Ingrida visiems atrodo gražesnė. Kartą užsiminiau apie tai tėčiui. Jis atsakė:

– Gal žmonės ją ir pastebi pirmą. Tačiau į tave jiems magą žvelgti ilgiau.

•

Mudviem su Patriku grįžtant iš paskutinio vakarėlio, automobilyje tariau:

– Žinok, kai atkiši į mane smilius, man ne juokais knieti pykštelėti į tave iš tikro ginklo.

Balsas buvo bejausmis, intonacija šlykšti, nekenčiau savęs – ir Patriko, abejingai atšovusio:

– Puiku, ačiū.

– Aišku, ne į veidą. Paleisčiau įspėjamąjį šūvį į kelį ar kur kitur, kad vis tiek galėtum vaikščioti į darbą.

Jis padėkojo už informaciją ir įvedė mūsų namų adresą į „Google“ žemėlapių programą.

Tuo adresu Oksforde gyvenome jau septynerius metus. Priminiau jam apie tai. Patrikas nieko neatsakė. Pasigrėžiau į jį: sėdėjo prie vairo ramiai laukdamas spragos eismo sraute.

– Vėl judini žandikaulį.

– Žinai ką, Marta? Sutariam nekalbėti, kol grįšim namo.

Jis išsiėmė mobiliųjį telefoną iš laikiklio ir tylomis uždarė jį daiktinėje.

Dar šį tą pasakiusi palinkau į priekį ir visu galingumu įjungiau šildytuvą. Kai automobilis prikaito tiek, kad neliko kuo kvėpuoti, išjungiau šildymą ir atlapojau langą. Apšalęs stiklas leisdamasis gurgždėjo.

Anksčiau juokaudavome, kad aš nuolat blaškausi tarp kraštutinumų, o Patrikas visą gyvenimą renkasi vidurį. Prieš išlipdama tarstelėjau:

– Oranžinė lemputė vis dar dega.

Patrikas atsakė rytoj ketinąs nupirkti alyvos, išjungė variklį ir nelaukdamas manęs nužingsniavo į namus.

•

Dėl visa ko pasirašėme laikiną namo nuomos sutartį – jei kartais man čia nepatiktų ir panūščiau grįžti į Londoną. Kraustytis į Oksfordą Patrikas pasiūlė dėl to, kad šiame mieste gyveno studijuodamas. Be to, manė, kad čia lengviau susirasiu draugų nei

gyvenamuosiuose Londono apylinkių rajonuose. Nuomos sutartį pusmečiui pratęsėme keturiolika kartų. Tarsi būgštautume, kad viskas staiga ims ir žlugs.

Nekilnojamojo turto agentė gyrėsi, esą tokiuose namuose gyvena įmonių vadovai, visas šis miesto rajonas skirtas vadovams, tad puikiai tiksiantis mums, nors nei Patrikas, nei aš nesame vadovai. Vienas iš mūsų dirba intensyviosios terapijos specialistu konsultantu. Kita rašo šmaikščių kulinarijos skiltį žurnalui „Waitrose“ ir vienu metu buvo įjunkusi į „Google“ paiešką vesti užklausa: „psichikos sveikatos klinika kaina už naktį“, kai vyras išeidavo į darbą.

Namo „vadoviškumas“ fiziškai pasireiškė rusvai pilku kilimu ir aibe nestandartinių kištukinių lizdų; emociškai – nuolatinio nerimu, kai namie likdavau viena. Jausmas, kad kažin kas stovi už nugaros, apleidavo tik viršutinio aukšto sandėliuke – ankštame kambarėlyje su platanu už lango. Vasarą medis užstodavo identiškus vadovų namus kitoje akligatvio pusėje. Rudenį negyvi jo lapai įskrieję vidun pagyvindavo kilimo vaizdą. Tame sandėliuke ir dirbdavau, nors, kaip dažnai mėgsta priminti kur nors sutikti vos pažįstami žmonės, rašyti šiaip galėčiau bet kur.

Šmaikščios kulinarinės skilties redaktorius man siųsdavo žinutes: „nšprt aliuzijos“ ar „pakeisk formuluote, gr?“ Koreguodamas tekstus jis įjungdavo taisinių žymėjimo funkciją. Nesiginčydamą viską patvirtindavau. Jam ištrynus juokelius, skiltis virsdavo tiesiog kulinarine. Jeigu „LinkedIn“ paskyra nemeluoja, mano redaktorius gimė 1995-aisiais.

•

Vakarėlis, iš kurio važiovome namo, buvo skirtas mano keturiadešimtmečiui. Šventę suplanavo Patrikas, nes pati nebuvau nusiteikusi švęsti.

– Turim jėga įveikti tą dieną, – pareiškė jis.

– Taip manai?

Kartą važiuodami traukiniu per vienas ausines klausėmės tinklalaidės „Desert Island Discs“. Patrikas ant peties buvo pasidėjęs sulankstytą megztinį, kad minkščiau atremčiau galvą. Laidoje dalyvavo Kenterberio arkivyskupas. Jis atskleidė prieš daugybę metų automobilio avarijoje netekęs pirmagimės.

Vedėja pasiteiravo, kaip jis nepalūžta. Arkivyskupas atsakė išmokęs jėga įveikti kiekvienas mirties metines, Kalėdas ar dukters gimtadienį, kol toji diena neįveikė jo paties.

Šiuo principu pradėjo vadovautis ir Patrikas. Kartodavo šią frazę nuolat. Pavyzdžiui, lygindamas marškinius mano gimtadienio vakarėliui. Aš tįsojau ant lovos ir per nešiojamąjį kompiuterį žiūrėjau seną, jau matytą kulinarinės laidos „Bake Off“ seriją, joje dalyvė ištraukė konkurento pagamintus ledus iš šaldiklio. Istorija apie ištirpusį desertą pateko į pirmuosius laikraščių puslapius: „Sabotažas „Bake Off“ palapinėje“.

Kai laida buvo rodoma pirmą kartą, Ingrida man parašė dedanti galvą, kad minėta dalyvė šildytų ledų su itališkais morengais desertą sugadino ir ledus iš šaldiklio išėmė tyčia. Aš abejojau. Sesuo atsiuntė žinutę su visais pyragus vaizduojančiais jaustukais ir dar pridėjo policijos automobilį.

Išlyginęs marškinius, Patrikas prisėdo ant lovos ir valandėlę stebėjo, kaip žiūriu į ekraną.

– Turim jėga įvei...

Sustabdžiau vaizdo įrašą.

– Patrikai, ar nemanai, kad šįkart ne vieta ir ne laikas cituoti vyskupo žodžius? Eisim į gimtadienio šventę. Ne laidotuves.

– Norėjau tik padrąsinti.

– Aišku.

Spustelėjau tarpo klavišą vėl paleisdama vaizdo įrašą.

Patrikas patylėjęs priminė, kad jau be penkiolikos.

– Ar ne metas pradėti ruoštis? Norėčiau, kad į vietą nuvyktume pirmi. Marta?

Užvožiau kompiuterį.

– Ar galiu eiti šitaip?

Tamprės, „Fair Isle“ kardiganas, po juo kažkokia palaidinė. Pakėlusį akis supratau, kad mano žodžiai Patriką užgavo.

– Atleisk, atleisk, atleisk. Tuoju persirengsiu.

Šventei Patrikas išnuomojo mūsų pamėgto baro antrą aukštą. Nenorėjau ten pasirodyti pirma, svarsčiau, ar svečių laukti stovint, ar sėdint, spėlioju, ar apskritai kas nors ateis, paskui ėmiau gailėti nelaimėlio, kuriam teks dalia atvykti pirmam. Žinoju, kad mamos nebus, nes prašiau Patriko jos nekviesti.

Poromis susirinko keturiasdešimt keturi žmonės. Po trisdešimtojo gimtadienio svečių skaičius vakarėliuose visada būna lyginis. Buvo lapkritis, lauke šalo. Prie drabužinės nusidriekė eilė. Suvažiavo daugiausia Patriko pažįstami. Nuo savo draugų iš mokyklos ir universiteto laikų ar įvairiose darbo vietose paskui sutiktų bendradarbių po truputį atitolau šiems susilaukus vaikų. Pati atžalų neturėjau, tad bendrų pokalbio temų kaip ir neliko. Pakeliui į šventę Patrikas paprašė bent apsimesti susidomėjusia, kai kas nors pradės pasakoti apie savo vaikus.

Svečiai stoviniavo gurkšnodami kokteilius „Negroni“ (2017-ieji buvo paskelbti šio kokteilio metais), garsiai kvatojo, ekspromtu rėžė tostus: nuo kiekvienos grupelės, lyg atstovaudamas komandai,

atsiskirdavo vis naujas kalbėtojas. Užsidariau tualetu kabinoje paverti.

Ingrida sakė, kad gimtadienių baimė vadinama fragapanefobija. Šį įdomų faktą ji perskaitė ant higieninių įklotų lipduko. Anot Ingridos, tie lipdukai šiuo metu jai atstoja pagrindinį intelektualinės stimuliacijos šaltinį. Skaityti ką nors daugiau ji neturinti laiko. Skelbdama tostą sesuo pareiškė:

– Niekam ne paslaptis, kad Marta – puiki klausytoja, dažniausiai, kai kalba pati.

Patrikas kalbą buvo užsirašęs ant nedidelių kortelių.

Tokia žmona, kokia esu, tapau ne iš karto. Jei vis dėlto reikėtų įvardyti konkrečią akimirką, ko gero, pasirinkčiau tą, kai priėjusi prie vyro paprašiau neskaityti to, kas surašyta kortelėse.

Pašaliniam stebėtojų kiltų įspūdis, kad nesistengiau būti gera ar bent geresnė žmona. Įvertinęs mano elgesį tą vakarą, gal net nuspręstų, kad sąmoningai užsibrėžiau tokia tapti ir po kelerius metus dėtų pastangų pagaliau pasiekiau tikslą. Niekam nė į galvą nešautų, kad nemenką gyvenimo dalį ir visą santuokos laikotarpį siekiau tapti savo priešingybe.

•

Kitą rytą atsiprašiau Patriko. Jis buvo išsiviręs kavos ir nusiėmęs į svetainę, bet man įėjus puodelis vis dar stovėjo neliestas. Patrikas sėdėjo ant sofos. Prisėdau greta, pasikišusi kojas po savimi. Pažvelgusi į jį pasijutau lyg klūpėčiau, tad vieną pėdą nuleidau ant grindų.

– Taip elgiuosi ne specialiai.

Prisiverčiau delnu paliesti jo ranką. Pirmąsyk per penkis mėnesius.

- Patrikai, prisiekiu, kitaip tiesiog negaliu.
- Ir vis dėlto įstengi lipšniai bendrauti su seserimi.

Patrikas nusikratė mano rankos ir pareiškė einąs pirkti laikraščio. Negrįžo penkias valandas.

Man vis dar keturiasdešimt. Žiema artėja prie pabaigos. Jau 2018-ieji. „Negrioni“ metai baigėsi. Patrikas išsikraustė po gimtadienio šventės praėjus dviem dienoms.

Mano tėtis – Fergusas Raselas, poetas. Pirmą jo eilėraščių žurnalas „The New Yorker“ išspausdino, kai tėčiui buvo devyniolika. Eilėraštyje jis rašė apie paukštį. Ne bet kokį – mirštantį. Pasirodžius toms eilėms, kažkuris kritikas tėtį pavadino vyriškosios lyties Silvija Plat. Už pirmą savo rinktinę tėtis gavo nemenką avansą. Mano mama, tuo metu dar tik jo širdies draugė, neva pakomentavo: „Ar vyriškosios lyties Silvija Plat – tai, ko reikia pasauliui?“ Ji neigia taip sakiusi, bet frazė jau įėjo į šeimos analus. Negrįžtamai. Daugiau eilėraščių tėtis neišleido. Jis sako, kad mama jį užkeikė. Mama neigia ir šitai. Rinktinė vis dar „rengiama“. Kur dėjosi už ją gauti pinigai, nežinau.

Mano mama – Selija Bari, skulptorė. Iš pakartotinai naudojamų medžiagų ji gamina paukščius. Ne bet kokius – grėsmingus, didelius. Lipdo juos iš grėblių, elektros prietaisų variklių, namų apyvokos daiktų. Per vieną jos parodą Patrikas pasakė: „Ko gero, neegzistuoja tokia fizinė medžiaga, kurios tavo mama neįstengtų panaudoti iš naujo.“ Kalbėjo be ironijos. Tėvų namuose labai mažai daiktų atlieka pirminę paskirtį.

Kai mama kam nors prisistatydavo esanti skulptorė, Ingrida imdavo žiopčioti Eltono Džono dainos eilutę: *If I was a sculptor...*

Springdavau juoku, o ji tęsdavo užsimerkusi, kumščius prispaudusi prie krūtinės, kol neištvėrusi išbėgdavau iš kambario. Dar ir dabar man tai kelia šypseną.

Anot dienraščio „The Times“, mama yra vietinės reikšmės menininkė. Tądien, kai pasirodė straipsnis, pas tėvus buvome ir mudu su Patriku – padėjome tėčiui pertvarkyti jo darbo kambarį. Mama perskaitė mums straipsnį balsu. Priėjusi žodžius „vietinės reikšmės“, nelinksmai nusijuokė. Tėtis paguodė, kad pats džiaugtųsi bent kokio laipsnio reikšmingumu. „Be to, jie pavartojo įvardžiuotinę formą. Išradingoji skulptorė Selija Bari. Pagalvok, kaip jaustis mums, neįvardžiuotiesiems.“ Jis iškirpo straipsnį ir lipniąja juosta priklijavo prie šaldytuvo. Santuokoje tėtis negailestingai išsižadėjo savęs.

•

Kartais Ingrida prikalbina kurį nors savo vaiką paskambinti man telefonu. Sakosi norinti, kad užmegztume kuo artimesnį ryšį. Be to, tas penkias sekundes jie nelipa jai ant galvos. Sykį vyriausias sūnėnas paskambinęs informavo, kad pašte sutiko storą moterį, o mėgstamiausias jo sūris – tas balkšvas iš maišelio. Paskui Ingrida atsiuntė žinutę: „Jis kalba apie čederį.“

Neįsivaizduoju, kada jis liausis vadinęs mane Marfa. Tikiuosi, niekada.

•

Tėvai vis dar gyvena mūsų vaikystės namuose prie Goldhoko kelio Šeperds Buše. Namą jie nusipirko tais metais, kai man sukako dešimt. Pinigų pradinei įmokai paskolino mamos sesuo Vinsomė,

ištekėjusi už pinigingo vyro, o ne vyriškosios lyties Silvijos Plat. Kai buvo mažos, jiedvi gyveno bute virš raktininko dirbtuvių „rūškaname pajūrio miestelyje su rūškana pajūrio motina“, kaip sako mama. Vinsomė už ją vyresnė septyneriais metais. Jų motinai staiga mirus nuo neaiškaus vėžio, tėvas atsiribojo nuo pasaulio ir ypač nuo dukterų, tad Vinsomė metė Karališkąją muzikos koledžą ir grįžo prižiūrėti trylikametės sesers. Gyvenime ji taip nieko ir nepasiekė. Mano mama tapo vietinės reikšmės menininke.

•

Namą prie Goldhoko kelio mano tėvams surado Vinsomė. Ji išsiderėjo ir kur kas mažesnę kainą, nes namas priklausė įpėdinių neturėjusiam velioniui. Anot mamos, sprendžiant iš kvapo, buvusio savininko palaikai vis dar dūli kur nors po kilimu.

Tądien, kai įsikraustėme, Vinsomė užsuko padėti švarinant virtuvę. Įėjusi kažin ko pasiimti, aptikau mamą prie stalo gurkšnojančią vyną. Teta su prijuoste ir guminėmis pirštinėmis stovėjo ant aukščiausios dvipusių kopėtelių pakopos ir valė spinteles.

Jiedvi nutilo. Pokalbį tęsė tik man išėjus. Pasiklausiusi prie durų nugirdau, kaip Vinsomė prašo mamos parodyti bent šiek tiek dėkingumo. Galų gale ne visoms skulptorėms ir poezijos nerašan-tiems poetams būtų įkandamas nuosavas būstas. Po šito mama su ja nesikalbėjo aštuonis mėnesius.

Namas jai iki šiol nepatinka, nes jame ankšta ir tamsu, o vienintelį tualetą nuo virtuvės skiria viso labo lentinės durys, tad juo naudojantis tenka garsiai paleisti radiją. Be to, kiekviename aukšte yra tik po vieną kambarį, o laiptai labai statūs. Pasak mamos, ji visą gyvenimą daugiau nieko neveikianti, tik laipiojanti tais laiptais, ant jų, matyt, ir numirianti.

O svarbiausia – Vinsomė gyvena sudurtiniame name Belgreivijoje. Namas didžiulis, negana to, stovi visai šalia karalių Jurgių epochos stiliumi įrengtos aikštės – geresniojoje jos pusėje, kaip mėgsta pabrėžti teta, nes saulės šviesa į kambarius patenka iki vėlyvos popietės, o pro langus veriasi gražesnis vaizdas į privatų sodą. Namą vestuvių proga jiems dovanojo dėdės Roulando tėvai. Prieš įsikraus-tydami jaunavedžiai metus laiko jį renovavo ir nuo tol reguliariai tai kartoja, remontui skirdami, anot mamos, begėdiškas sumas.

Šiaip jau Roulandas yra be galo taupus, bet ne iš reikalo (gyvenime jam neteko dirbti nė dienos) ir tik dėl smulkmenų. Muilo likutį jis lipdo prie naujo gabalėlio, tačiau leidžia Vinsomei vienu kartu įsigyti Kararos marmuro už ketvirtį milijono svarų sterlingų ir pirkinėti baldus, aukcionų kataloguose priskiriamus prie ypatingą istorinę vertę turinčių daiktų.

•

Išrinkusi mums namą vien dėl jo skeleto (architektūrinio, o ne to, kurį aptiktume dirstelėje po kilimu, paaiškino mama), Vinsomė tikėjosi, kad laikui bėgant jį įsirengsime kokybiškiau. Deja, mama susidomėjimą interjeru rodė nebent skųsdamasi esamu. Lig tol gyvenome nuomojamame bute dar toliau nuo centro. Turimų baldų vos pakako pirmiems dviem aukštams apstatyti. Naujų baldų pirkti mama nesivargino, tad viršutiniai kambariai ilgai buvo tušti, kol tėtis pasiskolino furgoną ir parvežė lentynų, nedidelę rudu velvetu aptrauktą sofą ir beržinį stalą, nors žinojo, kad mamai jis nepatiks. Paaiškino, esą baldai čia stovės laikinai, kol bus išleista jo rinktinė ir ims lyti pinigais. Dauguma tų baldų vis dar stovi tėvų namuose, tarp jų ir stalas. Anot mamos, tai vienintelis mūsų turimas antikvarinis

daiktas. Laikui bėgant, stalas keliavo iš kambario į kambarį atlikdamas įvairiausias funkcijas. Šiuo metu tėtis jį naudoja kaip rašomąjį stalą. „Neabejoju, – sako mama, – kad net atgulusi į mirties patalą paskutinį sykį pramerksiu akis ir apsižiūrėsi tįsanti ant to stalo.“

Paskui, paragintas Vinsomės, tėtis užsibrėžė išdažyti pirmą aukštą molio atspalviu, vadinamu „Umbrijos aušra“. Dažė viską iš eilės: sienas, grindjuostas, langų rėmus, elektros jungiklius, kištukinius lizdus, duris, vyrius, rankenas, tad darbas iš pradžių ėjosi sparčiai. Tuo metu mama pradėjo vengti visų buities darbų. Tėčiui prisiėjo vienam tvarkyti namus, gaminti maistą, skalbti drabužius. Dažyti jis taip ir nebaigė. Pusė koridoriaus dar ir dabar primena molio spalvos tunelį. Tuo pačiu atspalviu šviečia trys virtuvės sienos ir dalis svetainės. Maždaug iki juosmens.

Vaikystėje namų išvaizda Ingridai rūpėjo labiau nei man. Vis dėlto abi nesukome galvos, kad niekas netaiso sugedusių daiktų, kad rankšluosčiai nuolat drėgni, o tėtis kas vakarą kepa šonkauliukus, folija užtiesęs vakarykštį lakštą, tad orkaitės apačia pamažu virsta sluoksniuotu tortu iš folijos ir riebalų. Kai prisiruošdavo gaminti, mama virdavo egzotiškus patiekalus be recepto, marokietiškus ir prancūziškus troškinius. Vienus nuo kitų skirdavo tik kitokio pavidalo paprikos gabalėliai, plaukiojantys pomidorų skonio skystime, kuris būdavo toks kartus, kad jį nurydavau tik užsimerkusi ir po stalu trindama pėdas vieną į kitą.

•

Mudu su Patriku vienas kitą pažinojome nuo vaikystės, tad tapus pora nebuvo reikalo pasakoti visų ligtolinio gyvenimo smulkmenų. Nuolat varžydavomės, kuriam teko sunkesnė dalia.

Sykį jam pasiskundžiau, kad iš gimtadienio švenčių mane visada pasiimdavo paskutinę. Tėvų laukdavau taip ilgai, kad sukaktuvininko motina imdavo svarstyti, ar nereikėtų jiems paskambinti. Po kelių minučių padėjusi ragelį nuramindavo, esą nieko baisaus, vėliau pamėginsime dar kartą. Padėdavau šeimoms susitvarkyti, drauge pavakarieniaudavau, pasivaišindavau torto likučiais. Tos valandos būdavo tikras košmaras. Per mano pačios gimtadienį mama gerdavo.

Patrikas pasiražė rengdamasis atsakomajam smūgiui.

– Visus savo gimtadienius nuo septynerių iki aštuoniolikos metų švenčiau mokykloje. Juos rengdavo mokytojas. Tortą atstodavo gipsinis modelis iš dramos būrelio rekvizitų spintos. – Reikšmingai patylėjęs pridūrė: – Neblogas bandymas, bet šįkart taškas man.

•

Ingrida man dažniausiai skambina kur nors veždama vaikus. Anot jos, minutę žmoniškam pokalbiui ištaiko tik tada, kai vaikai supančioti saugos diržais, o jei pasiseka – dar ir miega; automobilis virsta tarsi milžinišku vaikų vežimėliu. Neseniai per vieną tokių pokalbių pasakojo parke susipažinusi su moterimi, kuri išsiskyrė su vyru ir dabar vaikus prižiūri pakaitomis. Atžalas vienas iš kito jie pasiima sekmadienio ryte, tad abu turi po laisvą savaitgalio dieną. Šeštadienio vakare ji pradėjo viena vaikščioti į kiną. Neseniai sužinojo, kad buvęs vyras tą patį daro sekmadienio vakare. Kaip paaiškėjo, dažnai abu išsirenka tą patį filmą. Pasak Ingridos, paskutinį kartą jie žiūrėjo filmą „Iksmenai: pirma klasė“. „Marta, ta prasme, ar esi girdėjusi graudesnę istoriją? Eikit gi kartu, po galais. Juk negyvensit amžinai.“

Kai buvome mažos, tėvai išsibėgiodavo kas porą metų. Pajusdavome tai iš anksto, permainos lyg pakibdavo ore. Dažniausiai taip nutikdavo pernakt, ir nors mudvi su Ingrida nenutuokdavome, kas įvyko, intuityviai susiprasdavome šnekėti kuždomis, nieko neprašyti ir vengti girgždančių grindlenčių, kol tėtis susidės drabužius ir rašomąją mašinėlę į skalbinių krepšį ir išsikraustys į pensioną „Olympia“ mūsų gatvės gale.

Mama dieną naktį lindėdavo savo dirbtuvėse sodo gilumoje, tad mudvi su Ingrida namie likdavome vienos. Sesė atsiempdavo patalynę į mano kambarį, atsiguldavo pasidėjusi pagalvę lovos kojūgalyje. Taip ir tįsodavome neįstengdamos užmigti, pro atvirą langą klausydamos metalinių įrankių barškėjimo į betonines grindis ir verksmingos, nedarnios folko muzikos, kurią mama pasileisdavo dirbdama.

Dienomis ji snausdavo ant rudosios sofos – specialiai paprašė, kad ją atneštume. Nors ant durų nuolat kabėdavo raštelis su užrašu: „MERGAITĖS, prieš pabelsdamos gerai pagalvokit: ar kas nors dega?“, prieš pamokas užeidavau surinkti nešvarių lėkščių, puodelių ir vis dažniau – tuščių butelių, kad Ingrida nematytų. Ilgai maniau, kad mama nenubunda, nes vaikštau labai tyliai.

Neprisimenu, ar būgštaudavome, kad šis kartas – paskutinis, kad tėtis nebegrįš ir mes nė nepajusime, kaip frazės „mamos širdies draugas“ ar „palikau pas tėtį“ mums taps įprastos, kalbant išsprūs taip pat lengvai kaip klasės draugėms, tvirtinančioms, neva dukart švęsti Kalėdas – be galo smagu. Nė viena neišsidavėme nerimaujanti. Laukdavome, ir tiek. Paūgėjusios tokias tėčio išvykas pradėjome vadinti *atsisveikinimais*.

Galop mama pasiūsdavo kurią iš mūsų į pensiją parsikviesti tėčio. Juk tai kvailystė, sakydavo, nors pati būdavo išvijusi jį iš namų. Tėčiui grįžus, bučiuodavo jį prirėmusi prie kriauklės, o mudvi su Ingrida mirdamos iš gėdos stebėdavome, kaip jos ranka slysta jam po marškiniais. Apie incidentą daugiau niekas neužsimindavo. Nebent juokais. O paskui švėsdavome.

•

Visų Patriko megtinių alkūnės kiauros. Net ir apynaujų. Viena marškinių apykaklės pusė visada palindusi po megtiniu, kita – ištraukta. Kad ir kaip dažnai kištųsi skvernus į kelnes, nugaroje marškiniai nuolat išsipeša. Apsilankęs pas kirpėją, po trijų dienų vėl vaikšto lyg nesikirpęs metus. Jo plaštakos itin dailios, dailesnių nesu mačiusi.

•

Be to, kad periodiškai vydavo tėtį iš namų, didžiausias mamos indėlis į šeimos gyvenimą buvo vakarėliai – dėl jų atleisdavome jai visus trūkumus, kurių kitos mamos neturėjo. Tos šventės griūte užgriūdavo namus, prasidėjusios penktadienio vakarą nesibaigdavo iki sekmadienio ryto, į jas prisirinkdavo aibė svečių – anot mamos, Vakarų Londono meno elitas, nors iš tiesų įleidžiami, regis, būdavo visi, kas bent iš tolo domėjosi menais, nesibaidė marihuanos dūmų ir (arba) turėjo kokį nors muzikos instrumentą.

Net žiemą, atlapojus visus iki vieno langus, namie būdavo karšta, ankšta, salsvai tvoksdavo dūmais. Mums su Ingrida dalyvauti niekas nedraudavo, į lovą nevarydavo. Pernakt šmižinėdavome po kambarius, braudamosi tarp žmonių: vyrų su aukštais auliniais ar

kombinezonais ir moteriškais papuošalais, moterų su plačiais sijonais virš nešvarių džinsų ir „Dr. Martens“ batais. Lakstydavome be konkretaus tikslo, mums tiesiog knietėjo būti kuo arčiau jų.

Užkalbintos stengdavomės sužibėti sąmoju. Kai kurie svečiai su mumis bendraudavo kaip su suaugusiomis, kiti juokdavosi net tada, kai kalbėdavome rimtai. Jei kas nors paprašydavo atnešti peleninę, papildyti taurę ar trečią ryto sumanęs išsikepti kiaušininės klausdavo, kur padėtos keptuvės, mudvi su Ingrida varžydavomės, kuriai atiteks laimė įvykdyti užduotį.

Galop užsnūsdavome kur papuola, tik ne savo lovose, bet visada kartu. Nubusdavome apsuptos jovalo ir spontaniškai apipaišytų sienų, ten, kur šių nedengė „Umbrijos aušra“. Paskutinis piešinys vis dar puikuojasi ant vonios sienos, išblukęs, bet ne tiek, kad prausdamasis po dušu akimis kaskart neužkliudytum nuogalės su per trumpa kaire ranka. Išvydusios tą aktą pirmą sykį mes su Ingrida nusigandome, ar tik tai ne mūsų mama, nupiešta iš natūros.

Mama tais vakarais gerdavo vyną iš butelio, praeidama lyg niekur nieko svečiui iš lūpų nugvelbdavo cigaretę, pūsdavo dūmus į palubę, kvatodavo atmetusi galvą ir šokdavo sau viena pati. Jos plaukai anuomet dar buvo ilgi, natūralios spalvos, kūnas – ne toks išdribęs kaip dabar. Vilkėdavo prigludusias suknutes, puošdavosi šiurkščiais lapių kailiais, mūvėdavo juodas nailonines kojines. Vaikščiodavo be batų. Vienu metu buvo pamėgusi šilkinį turbaną.

Tėtis dažniausiai stoviniuodavo kampe ir bendraudavo su vienu kuriuo svečiu; retkarčiais rankoje laikydamas kokio nors gėrimo taurę nedideliame susižavėjusių klausytojų būreliui įvairiomis tarimėmis deklamuodavo „Eiles apie seną jūreivį“. Šiaip ar taip, vos mamai pradėjus šokti, jis pasiduodavo ir prisidėdavo prie jos, nes žinodavo, kad ji šauksis jo tol, kol prisišauks.

Mėgindavo prisitaikyti prie jos ritmo, sugauti ją, kai sukdamasi neišsilaikydavo ant kojų. Buvo gerokai aukštesnis už ją – dar ir dabar prisimenu, koks tėtis buvo aukštas.

Kaip man tuomet atrodė mama, nebeapasakysiu, žinau tik tiek, kad spėliodavau, ar ji įžymi. Visi atsitraukdavo ir apsupę žiūrėdavo, kaip ji šoka, nors mama tiesiog sukdavosi, kartais apglėbdavo save rankomis ar mosuodavo jomis virš galvos, tarsi imituotų į srovės ritmą linguojančias vandens žoles.

Pavargusi susmukdavo tėčio glėbyje, bet, tarp žiūrovų pastebėjusi mudvi, bemat atsigaudavo ir džiugiai sušukdavo: „Mergaitės! Mergaitės, ateikit!“ Mes su Ingrida pasispyriodavome, tačiau tik dėl akių. Šokdamos su jais jausdavomės be galo mylimos – mylimos aukšto tėčio ir linksmos, klupinėjančios mamos, mylimos mūsų ketveriukę stebinčių svečių, nors nė nenumanėme, kas jie tokie.

Prisiminusi tas vakarones abejoju, ar juos pažinojo ir mama, – jai, regis, terūpėjo prisikviesti į namus ypatingų žmonių ir jaustis ypatingai jų akyse. Nebūti Selija, gyvenančia virš raktininko dirbtuvių. Jai buvo negana užimti ypatingą vietą mano, Ingridos ir tėčio širdyse.

•

Kol gyvenau Oksforde, mama man siųsdavo trumpus elektroninius laiškus nenurodžiusi temos. Paskutiniame rašė: „Žmonės raukosi žiūrėdami į mano kūrinius Teito galerijoje.“ Kai išsikrausčiau iš namų, tėtis pradėjo siųsti man kitų autorių tekstų ištraukas. Prispaudus atverstą knygą prie kopijavimo aparato stiklo, jos puslapiai primena pilkus drugio sparnus, o storas, tamsus šešėlis viduryje – kūną. Išsaugojau visas kopijas iki vienos.

Paskutiniame tėčio atsiųstame voke buvo ištrauka iš Ralfo Eli-sono romano. Spalvotu pieštuku tėtis pabraukė eilutę: „Pabaigos šaknys glūdi pradžioje.“ Parašėje smulkia rašysena brūkštelėjo: „Gal šie žodžiai paskatins tave susimąstyti, Marta.“ Patrikas buvo ką tik išsikraustęs. „Pabaiga vyksta dabar, pradžios jau neprisimenu, čia ir visa bėda“, – parašiau puslapio viršuje ir išsiunčiau laišką atgal.

Po kelių dienų vokas grįžo. Tėčio atsakymas buvo trumpas: „Gal bent pamėgintum?“

Sudomino? Pirkite knygą
REGIS, MAN NE VISKAS GERAI
ir perskaitykite šią istoriją iki pabaigos.

*Taip, tai meilės romanas, bet labai žemiškas ir tikras.
Modernus pasakojimas apie meilę ir gyvenimo džiaugsmą
trikdančią ligą, komiškas ir graudžias situacijas.
Autorė itin talentingai kuria ryškius personažų portretus,
laisvai ir nevengdama aštraus sąmojo vaizduoja įvairialypius
viduriniosios klasės šeimos tarpusavio santykius,
subtilius jų niuansus, konfliktus ir atspalvius.
Šmaikščiai ir sumaniai papasakota skaudi istorija.*

– BOOKS+PUBLISHING

Marta jaučia, kad jai ne viskas gerai, bet niekaip nesupranta kodėl. Kadaise ji planavo parašyti romaną, bet dienas leidžia neišlįsdama iš po stalo. Jos vyrui Patrikui atrodo, kad nerimauti nėra ko. Tačiau, nepaisant nebesuskaičiuojamų susitikimų su gydytojais, išbandytų vaistų ir terapijos būdų, Marta žino – jai ne viskas gerai.

Septyniolikos jos galvoje sprogo bomba ir kažkas pasikeitė. Prieš ištekėdama Marta Patrikui prisipažino nenorinti vaikų. Patrikas sutinka, nes jam rūpi viena – kad Marta būtų laiminga. Tačiau ji nyksta, o talentą manipuliuoti žodžiais prisimena tik tuomet, kai aštriai atsikerta į artimųjų bandymus padėti.

Martai ne viskas gerai, o Patrikas nebeturi jėgų. Ji laukiama tik vaikystės namuose, kuriuose gyvenimais žongliruoja mažai kūrusi (ir daug gėrusi) skulptorė motina, garsus (niekada nepublikuotas) poetas tėvas ir žiojintis plyšys ten, kur Marta įpratusi jausti seserį.

Marta žino, kad jai ne viskas gerai ir, dievaži, nenutuokia nei kas, nei kodėl, tačiau tai nereiškia, kad jos istorija jau pasibaigė.

*Energija trykštantis debiutas, jautriai ir
įžvalgiai vaizduojantis pastangas pasitaisyti,
net jei tai reiškia, kad teks „pradėti nuo nulio“.*

– THE GUARDIAN

*Knyga tiesiog puiki. Žvėriškai atviras,
itin sąmojingas, bendražmogiškas pasakojimas.*

– BOOKLIST

